

Den tyska frågan

Under hela våren har ett dominerande tema i den utrikespolitiska debatten varit hur de tysk—ryska, resp de tysk—polska fördragen skulle behandlas. Dessa fördrag går i korthet ut på att Västtyskland godkänner de faktiska gränserna med Östtyskland och förklarar att inga krav föreligger på en ändring av den polska gränsen, vare sig i öster eller längs den omstridda Oder-Neisse-linjen. Regeringen Brandt har slutit dessa fördrag med Sovjetunionens regering, och man kan säga att regeringschefen Willy Brandt är den som, om än inte formellt, dock reellt skött förhandlingarna. Avtalen skall, för att bli giltiga, ratificeras av ländernas parlament. Ryssarna har för sin del dessutom förbehållit sig att inte ratificera Berlinavtalet innan de andra avtalen träder i kraft. Detta var en säkerhetsåtgärd, ett tryck på den tyska opinionen.

Åtgärden var välbetänkt ur rysk synpunkt. Oppositionen under hr Barzel i CDU/CSU samlade sig till hårt motstånd. En huvudanmärkning mot hela avtalsproceduren var att hr Brandt helt enkelt accepterat de ryska villkoren. Förhandlingarna hade gått ovanligt fort, något som sådana aldrig brukar göra när ryssar är motparter. Hr Brandt hade, menade man, sålt ut Västtyskland utan att få något i stället. Man ifrågasatte rent av om inte till avtalen hörde hemliga klausuler, som ingen vågat offentliggöra. Det sista har bestämt förnekats från regeringens sida, och det finns ingen anledning att vare sig nu eller annars betvivla hr Brandts heder. Däremot har man tvivlat på hans

skarpsinne.

Det visade sig nämligen, att avtalen måste ha varit ovanligt fördelaktiga ur sovjetrysk synpunkt. När den tyska oppositionen angrep dem, kom omedelbart påtryckningar i gång österifrån. De tog formen av hotelser av olika slag, men också av medgivanden. Det sista visade att det i själva verket funnits förhandlingsrum, vilket tyskarna inte förstått att utnyttja.

Egendomligt är, att påtryckningarna mot den västtyska förbundsdagen att acceptera fördragen kommit också från andra håll. Talesmän för regeringar, naturligtvis även Sveriges, har gjort gällande, att »avspänningen i Europa» skulle riskeras, om inte hr Brandts avtal blev ratificerat. Vilken avspänning? Att tro att läget blir mindre spänt därför att Sovjetunionen vinner en förhandlingsframgång är en naivitet, om inte en dumhet. »Avspänningen» är ett önsketänkande, som gör sig bra i försvarspropositioner när man vill nedrusta. En reell avspänning skulle inträda, om Sovjetunionens armé drogs tillbaka eller åtminstone kraftigt minskade sina styrkor i Europa. Därpå har man tills vidare ej sett några tecken. Inga löften om några sådana åtgärder kan ha givits. Sovjetunionen vet bäst, att endast ett ständigt hot om militärt våld mot folkflertalet kan hålla kvar regeringarna i låt oss säga Östtyskland eller Tjeckoslovakien.

I utlandet har den konservativa oppositionen i den tyska förbundsdagen kritiserats också från konservativt håll. Det är svårt att förstå varför. Om hr Barzel vin-

ner framgångar, skulle egentligen ingen förändring ha skett. Det hade blivit en tillfällig nedfrysning av de officiella förbindelserna mellan Moskva och Bonn. Eftersom man i Moskva verkligen vill ha ett fördrag med Bonn, skulle nya förhandlingar sannolikt snart komma i gång, om än i tysthet. Slutresultatet skulle förmodligen blivit något som ligger hr Brandts fördrag nära, men med modifikationer till tysk förmån.

Fördelen hade varit stor om CDU med hr Barzel och ej SPD med hr Brandt slutit fördragen och hade mer än väl uppvägt den eventuella negativa sidan, nämligen att fördragsslutandet fördröjts. Något av vad fördragen innehåller är redan en realitet, annat blir det. Gränserna i Östeuropa ligger fast, sannolikt för lång tid. Den som får förtjänsten av att ha insett detta vinner inte en utrikespolitisk utan en inrikespolitisk framgång. Detta är vad hr Brandt har ett livligt behov av, och detta är vad oppositionen söker hindra. Härav avhänger den verkliga tyska frågan av i dag.

Hr Brandt har nämligen misslyckats med att hålla sina löften när det gällt utvecklingen i Tyskland. Inflationen är på gång, beskattningen skärps i företagovänlig riktning, radikala reformer skall genomföras utan hänsyn till kostnader: regeringen Brandt har, som en av hans egna formulerat det, börjat föra »en osolid politik». Detta är en hård kritik i tysk mun.

Förutsättningarna härför är att det tyska socialdemokratiska partiet börjat radikaliseras, underifrån. De vänsterradikala börjar med att gå samman med de äldre socialdemokraterna — känns mönstret igen? — för att sedan besätta lämpliga poster. Hr Brandt själv är för svag för att stå emot denna utveckling. Om några av hans närmaste medarbetare vet man inte ens om de önskar stå emot. Så länge den tyska ekonomin håller sig någorlunda stark, behöver man ej befara några politiska katastrofer. Men om de ultraradikala lyckas förstöra den, ett mål som de förefaller sträva efter, kan marken bli beredd för nya tyska olyckor.